8497

Bibl. Jag.

IV

8497

Romana

Rev. Dnus Stephanus Pavlicki hodiernus Collegii Ecclesiastici Poloni in Urbe Rector a Consilio peregrinationis Slavicae instituendae delegatus Sanctissimum Dominum Nostrum **Leonem Papam XIII** supplicibus votis rogavit ut ad Christifidelium bonum religionisque splendorem aliquot favoribus ac privilegiis ditare dignaretur triduana solemnia in Ecclesia Sancti Clementis Papae et Martyris hoc anno peragenda in honorem Sanctorum Cyrilli et Methodii Pontificum et Confessorum gentis Slavicae Apostolorum ac Patrum, quorum Festum annodo in universa Ecclesia recolendum ab eodem Sanctissimo Domino Nostro indictum est.

Sanctitas porro Sua, has preces, a me infrascripto Cardinali Sacrorum Rituum Congregationi Praefecto relatas, peramanter excipiens, quae sequuntur elargiri dignata est, nimirum:

I. Ut Festum eorumdem Sanctorum in praefata Ecclesia Sancti Clementis hoc anno, atque etiam in posterum, sub ritu duplici primae classis recoli valeat:

II. Ut diebus III. et IV. proximi mensis Julii diem festum immediate praecedentibus liceat Missam solemnem decantare propriam ipsorum Sanctorum Cyrilli ac Methodii, et die IV omnes quoque Missas lectas itidem proprias celebrare, non omissa tamen Conventuali officio diei respondente ac servatis rubricis: addito insuper privilegio prima etiam die Vesperas pa-

riter canendi ut in die festo;

III. Ut omnes utriusque sexus Christifideles vere poenitentes, confessi ac sacra synaxi refecti, qui singulis enuntiatae Triduanae solemnitatis diebus supradictam Ecclesiam visitaverint ibique per aliquot temporis spatium iuxta mentem Sanctitatis Suae pias preces ad Deum fuderint, lucrari valeant Indulgentiam Plenariam in forma Ecclesiae consueta per modum suffragii applicabilem etiam Animabus in igne Purgatorii degentibus: qui vero corde contrito, eodem perdurante Triduo, Ecclesiam ipsam visitaverint atque uti supra oraverint, semel in die Indulgentiam septem annorum ac totidem Quadragenarum consequi possint pari modo defunctis applicabilem.

IV. Demum ut pie recitantes Orationem e Missa eorumdem Sanctorum Cyrilli et Methodii desumptam sive in latina lingua, sive in uno ex quatuor slavicis idiomatibus, uti in adnexo exemplari, pro quavis vice Indulgentiam centum dierum lucrari queant. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 29 Maji 1881. = = = = = =

= D. Cardinalis Bartolinius S. R. C. Praefectus =

Pro R. P. D. Placido Ralli Secretario
Joannes Janius Ponzi Substitutus

× 1. Carme Latino — Prof. Massi
× 2. Ode Boema — Mgr. Stule
× 3. Lirico Italiano — Mgr. Rotelli
× 4. Carme Polacco — Cte Tarnowski per Szujski
5. Lirico Italiano — Avvo Sinistri
× 6. Carme Ruteno — Joan. Guszalewicz prof. — recitabit D. Nicolaus Sieciński
7. Inno Italiano — Mgr. Bartolini
8. Lirico Polacco — ~~P. Gle di Ricorrazione~~ G. Cte Mycielski
9. Ode Latina — P. Leonetti S. Pie.
× 10. Carme Slovacco — D. Giorgio Slotta.
11. Terzine Italiane — Prof. Lunardi
× 12. Quartine Slovene — Dr. Lotrič — recita Cappo del Vesco di Lubiana
13. Illirico Italiano — Prof. Brunelli
× 14. Canzone Croata —
15. Ottave Italiane — Prof. Anania
16. Esametri polacchi — St. Koźmian. Pe Semenenko

In honorem S. Cyrilli et Methodii.

De plaga æthereâ beatus illuxit dies
cæteros omnes nitente superans splendore
qui lumine suo totum Slavorum orbem
lætissime vestit.

Hæc est dies sacer nostrorum apostolorum
per quos gratia Domini ad nos redundavit
et pluviâ uberrima irrigavit lucos patrios

O fratrum par beatissimum! Jucunda cœli
paterni sidera. Largissimo fermæ fidei
candore caliginem de mentibus Slavorum
depulistis

Vos estis oliva felicissima, quæ speciose
in horto Divino florent, de quibus in po-
polum nostrum gratiæ oleum suavissime re-
dolens defluit

Pater cœlestis fecit, ut essetis quasi psalterium
optime sonans et vocis vestræ cantus in so-
latium humani generis fundebatur modo, quo
lucerna verno tempore nos revisens carmina
dulcia integrat.

O geminum templum, a Deo erectum, ubi flamma
divini amoris continenter ardebat ubi suaveolens
hostia Domino assidue offerebatur.

Quis vos, ó divi verbis sat potest celebrare!
In mentibus Slavorum gratissimus ipsi vobis posu-
istis monumentum sempiternum.

Spiritus Domini, qui gratia sua flat in ecclesia,
in monte sancto filium suscitavit Petro.
et dedit ipsi potestatem virtute, quae coelitus tribuitur,
esse vicarium Christi Dei.
Spiritus Domini flans perflavit animam Leonis
et sanctorum haeres tendens Coelum
ea, unde paradisi nascuntur, quibus laetantur cherubim
per latissima terrarum spatia factis semenat et verbis.
Spiritus Domini flans sapientiae ac fortitudinis
donum imbuit pectus Leonis suis tenerrimum
et sanctus Pater amantissime, ea quae habet impertit omnibus
suos filios omnes fovet igne charitatis

2) Spiritus Domini flat et super monte sancto,
qui aeternae veritatis arx factus est,
Leo, coelistis jubare solis circumfusus
jam revelavit, quae saeculorum tecta erant caligine.
Leo, sanctus pater, nostros glorificat patres
qui Romanae sedis auctoritate apostoli nobis exstitere.
ipse mundo demonstrat, quem ad finem nos educaverint,
eorumque capitibus novas imponit coronas.
Ipse universum orientem invitat Bethlehem vivam
et invitato iter sternit floribus.
ut aeternam coeli lucem sequi contendens
reviviscat in manu Salvatoris sui.

Spiritus Domini flat Slavisque annuntiat
quae S. Pater, ~~impulsus~~ ~~amore~~ amore JEsu Christi impulsus
iis dederit donandaque praeparaverit
ut stirpis eorum frondes juvenescerent.
Leo nutu imperavit et per quanta terrarum spatia orbis panditur,
ubi altaria Charitatis victima adolentur
ardentissimae precum desideriorumque voces feruntur
ut apud nos unius fidei plantaria floreant ad coelum.
Leo nutu imperavit: et ubi quondam Cyrillus claruit
ubi Methodius apostolico fungebatur opere
Bohemus, Polonus, Croata Serbus Ruthenus conclamant
„Leo glorice monumentum exegit patribus nostris:"

Spiritus Domini flat: Slavi consurrexere
et a diversis terrarum finibus Romam tendunt:
ubi sanctus Pater, matris instar amplectitur
omnes filios dillectos sive sint prope sive longe dissiti
Spiritus Domini flat et nos Pater ad Te
grates perferimus ~~suas~~ nostra, ad pectus Tuum
applicamur: in navicula Petri certissime non
peribimus nobisque ac fratribus inveniemus salu
tem. –

Spiritus Domini flat: – desideria spirant ani
marum et feruntur ad Deum profusa verbis
ardentis amoris: „Quaecunque dedit, retribuas
Leoni et largire ut videat in gloria immorta
li omnia, quae agit praesagitque animo.

Vetustissimum canticum
Cyrillo Methodianum.

Gospodine pomiluj ny
Jesu Christe pomiluj ny
Ty spase vsjego mira
spasiž ny i uslyši
Gospodine hlasy naše,
Daj nam všěm Gospodine
žiznь a mir v zemi. -
kyrie. kyrie. kyrie!

—

W nowszém języku. czeskim.

Hospodine ulituj nás,
Jesu Christe ulituj nás
Spasiteli všeho světa.
spasiž nas i uslyšiž
Hospodine hlasy naše.
Dej nam všěm Hospodine
hojnost. pokoj v naší zemi!
kyrie eleison!

Sv Cyrill a Method.

Zasvitnul blažený den s plahotin nebes
Skvostnějším zdobený dnů všelikých nachem
jenž svou jasně odívá
září všech Slovanů světy.

Posvátný to našich jest den apoštolů,
v nichž k nám Páně milost mocně zavítala
a vlahou věkobytnou
vlastenské luhy oblila.

Bratří přeblažení! Hvězdy milé nebes
Otcovských! – bohatým víry nemíjivé
obleskem mhlu přehustou
jste s myslí Slovanům sňali.

Přeblažení stromové vy jste olivoví,
rozkvetlí na Boží sličně na zahradě,
z nichž v lid náš se milosti
v sladké vůni olej řine.

Harfou vás učinil Pán přelibozvukou
a zpěv váš se linul ve světa útěchu,
jak když k vesně zavítá
s písní rozčilenou slavík.

Ó dvojchrame svatý, vystavený Bohem
v němž božské napořád lásky oheň planul,
v němž vonná se pořáde
oběť Pánu donášela.

O kdož Vás velebiť dosti umí slovem?
Ve vzlečných ~~vy~~ slovanů vy jste si útrobách
zbožné slávy památník
na věčné vzdělali věky!

Fr. Sušil.

Na oslavu sv Otce Lva XIII.

8

Duch Páně v Arkvi milostí svou vana,
na hoře svaté Petru vzbudil syna
i dal Mu moci, jež je s hůry dána
byť námestníkem Krista Hospodina.
Duch Páně vana, provál duši Lvovi,
a dědic svatých k nebesům se nesa,
čím ráje rostou, nad čím Cherub plesá
po šíré zemi seje - činy, slovy.
Duch Páně vana, moudrosti a síly
dar v nitro jemné Lvovi svému chvěje
a Otec svatý všem se mílo sdílí,
své syny všecky ohněm lásky hřeje.

Duch Páně vane, a nad horou svatou
jež pravdy věčné učiněna týnem,
Lev, září nebes osluněný zlatou
již odhalil, což věkův kryto stínem;
Lev, Otec svatý, naše otce slaví,
co Římem nám se apoštoly stali,
On káže světu, nač nás odchovali
a věnce nové na hlavy jim staví;
On východ celý volá v živý Betlém
a na cesty mu kvítí rájův stele,
by za nebeským pospíchaje světlem
zas ožil v rukou svého Spasitele.

Duch Páně vane a Slovanům věští
co, poezen láskou věčnou Jesu Krista,
by mládly kmenův jejich ratolesti
jim Otec svatý dal i na dar chystá.

Lev kynul, a jak obor světa šíry
kde na oltáři oběť Lásky plane
hlas modliteb a tužeb k nebi vane,
by u nás kvetly sady jedné víry.
Lev kynul: a kde druhdy svítil Cyryl,
kde Method konal dílo apoštola,
Čech, Polan, Chorvat, Srb i Rusín volá:
Lev slávy pomník našim otcům vyryl.

Duch Páně vane: – Slované se hnuli
a z končin různých do Řína se valí,
kdež Otec svatý jako máti tulí
vše milé syny v poblíží a dáli.
Duch Páně vane: – a my Otče k Tobě
své díky nesem; ke hrudi se vinem; –
ej na Petrově lodi nezahynem.
a spásu najdem bratřím svým i sobě.
Duch Páně vane: – vanou tužby duší
a plynou k Bohu hrnoucími slovy:
„O dal nám, odplať; – vše co koná – tuší
dej zříti v slávě nehynoucí – Lvovi!“

Apostołom Słowiańskim

na dzień 5 lipca 1881 r.

Na Welehradzie lud się niesłychanie
Raduje – tłumy idą na spotkanie
Oczekiwanych gości, na ich przedzie
Książę Rościsław sam drużynę wiedzie
I czeka mężów z Bożego ramienia.
Promienne słońce wychyla się z cienia.
Apostołowie Cyryl i Metody,
Wysłańcy nieba pomiędzy narody,
Niebieskie dary niosą im; jedyne
Poselstwo dobre, wesołą nowinę,
W ustach naukę, w księgach wieki iste
Skarby, na słowa przelane ojczyste,
Wiarę im niosą, co jedna nie myli;
Tysiące bratnich dusz już nawrócili;
Dzisiaj przychodzą do żyznej Morawy,
By dać jéj wiarę, chrzest i téj bezkrwawéj

Ofiary godło, które świat ten zbawi.
Idą już – naród niebu błogosławi.
Na Welehradzie radość i wesele;
Lud zewsząd bieżnie – w pyle i w popiele
Legły już bogi, z kamienia wykute;
Głuchnie pieśń stara – już na inną nutę
Zabrzmiały pieśni słodkie, miłe Bogu.
Lud czoła chyli w pokorze u progu
Świątyni nowej. Cyryl i Metody
Chrzą książąt możnych, znakomite rody
I lud prostaczy. Wszędzie wieść szczęśliwa
Obiega; książę Borzywoj przybywa
I Kościołowi czeski lud oddaje.
Bracia obchodzą pobratymcze kraje
I ewangelię słowy ojczystemi
Słowianom głoszą. W nadmiślańskiej ziemi
Chrzest święty bierze książę wraz z swym dworem.
W Panońskim kraju nad Błotném jeziorem
Tłumnie się ciśnie lud po święte słowo

Z księciem Kocelem. Wiarę Chrystusową
Biorą Chorwatów dzielnych bitne roty.
Nad narodami blask słoneczny, złoty
Prawdziwéj wiary świeci i promienie
Szle na wsze strony świata. Pokolenie
Za pokoleniem spieszy do stóp krzyża,
Do źródła wiary; w pokorze uniża
Czoła swe. W Czechach wzbudza Bóg dziewicę,
By szła pozyskać nową służebnicę,
Co Kościołowi wierna do ostatka;
Chrzest bierze Polska, tylu świętych matka
I zbawczém słowem daléj go podaje;
Chrztem ślub Jadwigi nowe darzy kraje.
Głos Pański woła: późni pracownicy,
Przychodźcie wszyscy do mojéj winnicy,
Zapłata szczodra wam przygotowana
Na równi z tymi, co już są od rana.
Tysiąc lat z górą przeszło. Chrztem obmyci
W winnicy Pańskiéj pracują najmici.

Ci wiarę prawą szerzą coraz dalej,
Ci na pierś kładą zbroicę ze stali,
Na wschodnich kresach, nad Ungą i Sawą
Z poganstwem hardem toczą walkę krwawą,
Oddają życie w ochotnej ofierze,
Krew chrześcijańska płynie w hojnej mierze,
Pięć razy każda ziemi krwią męczeńską zbana.
Snadź była ona zasługą u Pana,
Bo długo łaskaw na te swoje dzieci.
Słońce wolności i sławy im świeci,
Niwy im rodzą podostatkiem chleba,
Orężnej pracy błogosławią Nieba.
Lecz były grzechy, jak były zasługi!
I snadź Bóg znalazł poczet wielki, długi.
Win niezgładzonych, bo przy wszystku doby
Tysiąc-coletniej mnożą ciągle groby;
Słowiańskie ludy kładą do mogiły
Jeden za drugim blask, potęgę, siły,
A w końcu stoją wolności jak daleko

Krew dziadów niegdyś jedną ciekła rzeką
Za prawdę, wiarę — dzisiaj wnuków w pęta
Jednakie skuto — niewola przeklęta
Dziś wspólną dolą słowiańskiej rodziny;
Jeden jęk echo roznosi — jedyny
Zgodny krzyk zewsząd pod niebiosa bije:
Zdejm, Panie, jarzmo, co nam tłoczy szyję,
Zetrzyj grzech ciężki, który dusze plami.
O Zbawco świata, zmiłuj się nad nami!
O święci nasi, Cyrylu, Metody,
Coście ochrzcili te bratnie narody,
Dali im zbawcze światło objawienia,
Dziś wysłuchajcie modlitwy i pienia
I płaczu, płynącego z serca, co się krwawi;
Uproście Pana, niechaj nam objawi,
Jaką pokutą zmazać ojców grzechy
I nasze własne — jak zyskać pociechy
Promyczek złoty i jakiemi łzami
Zmyć zmazę, co nas w oczach świata plami,

Jakowym trudem cierpliwie, powoli
Sięgnąć tę łaski, która nam dozwoli,
Żyć, jako żyją szczęśliwsze narody
Swobodnem życiem – i brać bez przeszkody
Te boskie dary, których nam potrzeba,
Taką modlitwę zasyłać do Nieba,
Jaka nam z serca wezbranego płynie,
Bożemu prawu ulegać jedynie,
Sprawiedliwym wzlotem spleść się w bratnie grono
I snuć przyszłości pracę nieskończoną,
A po dniach trudu i męki żywota
Przyjść do was, Święci, przez zasługi wrota.

Bronisław Grabowski

Częstochowa 26 czerwca 1881 r.

13

[redacted]

Wiersz Odyńca

[redacted]

Na zegarze dziejów w Rzymie
Nowej ery bije chwila.
W odwieczne ślady pielgrzymie
Metodego i Cyrylla,

Przychodzą ludy słowiańskie,
~~By w cześć~~ Na grób swego Apostoła,
Ślub braterstwa, w imię Pańskie, (1)
Zawrzeć w obliczu Kościoła.

Błogosław im, Ojcze Święty,
Z wyżyn Piotrowego tronu!
Aby siew z Boga natchnięty
Zbożnego doczekał plonu.

Aż ludy, co się dziś broczą,
W krwi i łzach, przez wrogie swary,
W bratnie się grono zjednoczą
W świetle swobody i wiary.

14 Czerwca.

Bezimienny.

(Wz o bezimienność proszę.)

(1) Ten wiersz można przemienić tak:
✝ „By w cześć swego Apostoła;
albo też
„W dzień czci swego Apostoła.

Głos z Polski
na uroczystość SS. Cyryla i Metodego
przez
J. Szujskiego
Prof. hist. pol. w Uniw. Jag. w Krak.

Tysiąc lat temu, Apostolski Panie,
Z kąd mnogi dzisiaj pielgrzymi wędrowiec
Ku Świętej Romie, gdzie brata grobowiec
Szedł Metod święty. Kapłana ubranie
Pośpiech i boleść serca mu rozwiała.
Lecz wiarą krzepił słabnącą moc ciała:
Szedł, by odeprzeć, czém niesłusznie mierzył
Wróg w siwy jego włos: On prawdę szerzył
On sojusz z Rzymem dzierżył niezachwiany
Nad dziećmi duszy swojej, nad Słowiany.

Szedł a po za nim światłem lśniały drogi
Któremi chodził za celem żywota:
Sieluń mu świadczył i kopuła złota
Hagii Zofii. I z kąd greckie bogi
Mnichów Olimpu wygnała modlitwa,
I za dusz ludzkich zbawieniem gonitwa
Świadczyła w modre Chazarów wybrzeża
I męczeńskiego relikwia Papieża
Zbożnemi braci dłońmi wydobyta.
Świadczy pacierza szmer, co Słowian łanem
Płynie z poszumem pszenicy i żyta
Dunajskiej fali przeźroczym limanem
I kędy Wisła siny Bałtyk wita,
Gdzie synów Piasta biorą prawdy dreszcze,
Gdzie jutro staną pany chrześciańskie
Pojutrze staną wyznawcy i wieszcze.

Przyszedł i znalazł, co przez długie wieki
Znalazł tu każdy wędrowiec daleki
Człowiek, czy naród: Miłosierdzie Pańskie
Prawdy i sądu wiekuiste słowo:
Arcypasterzem powrócił na nowo
Zmarłego brata miłością objęty
Wrócił radosny, silny, pokorny, święty.
Twarz jego dziwną pewnością natchniona
Bo wiedział, że z Bogiem misja przywrócona
Znał, że Sieleńskich Apostołów para
Na klamry związku da już Świętej Kościoła:
Że Cyryl stoi, gdzie Prawda i Wiara
Że Metod legnie, gdzie brak ich miłości.

Tysiąc lat odtąd, Apostolski Panie
Drogą znaczoną dwu świętych stopami
Światła Bożego płynie zmiłowanie
Sól Bożej płynie Słowianom mądrości.
Na chlebie Pańskim z powłoki dziecięcej
Za wielkim słowem z Męczenników wzgórza
Już nie szeregami ale narodami
Rycerstwem Bożem w dziejach się wynurza
Słowiańska rzesza tysiące tysięcy
I w krzyżach życia krzyżem przywodziana
Na krecach stoi w służbie swego Pana.
W dopustów Bożych bezbrzeżnej tkaninie
Radość i boleść drogą ową płyną
Ku sercu Matki — od Matki ku synom.
W jednego serca nieznanej głębinie
W szerokiej karty nieznanej bezdni

Wszystkich tych ptaków, wszystkich tych promieni!
Gromu, co podał świat wiernych w rozterce,
Gromu, co Hagię rzucił w poniewierce,
Gromu, co wisiał w chmur topieli szarej
Katki niezalał krwią, Kossowa, Warny
Aż dan był ten, któremu Jan na imię —
Z gromów tych, których zarzewie drzymie
W szatańskiej pysze, co się z Panem mierzy
Co myśląc błądzi, co wierząc niewierzy
I jak wewnętrzny żar niszczy i pali
I z gromów tych, których my — od Chrześcian doznali
O tych — ostatnich, co zwały pasterzy
I pośrodku ludu, co pięścią siepaczy
W przepaście błędu gnały lud w rozpaczy!....

Bezdenna butnio miłość! dziś dzieci wesela...

Więc jak anielska niech płynie kapela
Do duszy Twojej, Apostolski Panie,
Czem tchnęli w dziejach, czem tchną dziś Słowianie,
Co rozszerzonych stóleci robotą
Po wieki ich wiąże klamrą szerokotą,
Co pod pasterskie ściele ich sandały
Gnoiła narodów, boliścia dojrzały.
Zbożnego ludu pacierz niechaj tarem
Słowiańskiej płynie pszenicy i żyta
Dunaju fali szeleszczą limanem
Z tędy Wisła siny Bałtyk wita
I od Wełtawy, od Łaby przegrody
Gdzie smętny Niemen, gdzie Dniepr fale toczy,
I jak daleko pług i miecz Polaka
W krzyżowej służbie dotarł krwią i znojem,
I jak daleko Cześni dusza jaka

Tam – bez ołtarzy, strzeliste przebojem
Szlaka modlitwy w Zachodu wpatrzona
Blaski, gdzie Ojciec podwoi ramiona!
Wszędzie tam korni niech padną na twarze
Wodze narodów, uczuć ich harfiarze,
W ślad tych, co światu stawali na straży
W ordynku wojny, w rycerstwa obróży
Krzyż chroniąc Pański hełmów pióropuszem
Nie zdradą zbrojni, ale animuszem;
W ślad tych, co słońmi stanęli w dublinie
W jedną miłością natchnione narody,
Ranę rozterki, co krwią serca płynie
Wielkim dniem Brzeskiej Tagodzili zgody!
W ślad tych, przy Tobie ciałem, mieczem, duchem,
Krzyżem, Anielskim walczącego ruchem
Kościoła, wiernym Twym słowiańskim Panie
Rwań się ku niebu, rwań na Zmartwychwstanie;
Wierzyć i kochać, czynić i przebaczać
Światłości pełnią w cieniu błędu wkraczać,
Pochodnię Bożą w bratnie nieść narody
Jak czynił Cyryl, jak czynił Metody:
Struna na lutni słowiańskiej napięta
Gdzie ul Piastowy i gdzie Roma święta.
W przewrotnych burzach drży świat chrześciański
Z Chrystusem w walce żyją ludy świata:
O Ty błogosław, coś Namiestnik Pański
Wielkim narodów, coś stopy opłata
Z Tobą i prawdą szczęście pogrzebiony
Z Tobą i w prawdzie chce palmy zwycięzkiej!
O Ty mu wyproś duch wytrwania męzki
Ty mu Aniołą dobrej wyproś rady
Ty ducha zgody i z Bożego powstania!
Ty bez Bożego niepuść zmiłowania
Twoich, co pójdą Metodego drogą
Z Bogiem – w twarz stanąć bałwochwalczym Bogom!

W Krakowie, w dniu Bożego Ciała 81.

Ciche, zgodne, cnotliwe, pracowite plemię
Osiadło piękną, żyzną dworległą ziemię.
Stały mu się doliny wielkich pokory,
A o sążeń nadrzemskim szumiały mu bory.
Brakło mu tylko wiary. I tę mu przyniosły
Te źródła wiecznej świętości dwa anielskie posły,
Co kryż przodem a górą wnoszą z imię Boże,
Plemię to mu wtedy na odrzeczne podnoże,
Bo jako kwiaty w słońcu ich, tak w pogodnej skrusze
Pod ich natchnieniem słowem zgrzeszyły się dusze.
A gdy przyszły z dziecięcą prostotą roli młody
Wyżłobiła te woły upajali Cyryl i Metody,
Błysły wtedy ołtarze, błysły świętym mirrhy,
A nad niemi spokojem jaśniały błyski,
I kerowemi bardzy krainę obleciał
Bożym rajem dla ludzi a hymnem dla Pana.
Ale z czasem podboje, krwawe wojny
Zwaliły brzemię nienawiści na narody spokojny.
Zalone dzieci od wschodu niweczyła droga,
Pustoszyła tę ziemię mordem i pożogą,
A kwiatowe, bo słowiańskie zgwiazdowe,
Pierwiastki pokrywające zbrodnie,
Zapędy, rozbicia, słowiańskie obiedrzyny.
Bój brat z braty i zgubiły wojny z ojcami na synami;
Wróżby z nich dziedzicami, co orał z pługiem,
Drogiej ziemi łem samem, co z nienawiścią męskie,
A rozwinie o zgrozie, którymi ich w nienawiście męskie.
Nie mogły ciężkie prace naprawić swe błędy.
Siła w końcu przemogła. Zbyt mnodzy wrogowie
Morze otoczy; tak zwiędniały w pustkowie,
Barbarzyńcy rod nie czystej, a w każdym oddaniu
Zacierając co wyższej pierwowzoru znamię,
Runęły pradawne, czyste i obyczaj stary,
Przekazane w odwiecznie, tuli zwątpień wiary.
Brat brata stał się obcym, miast nawet boje
I nim stracić te kraj nie swój i wiarę nie swoją.
Długo nieświadomy bronił rod swej od zagłady,
Lecz gdy jego zdradne zwaliły się sądy,
Ciemność w kodu zalegała. ... Aleksi raz drugi
Padał z zdrowia świętym promieniu na słowiańskie śniegi;
A gdy dał ojcze wiecznych wspólnej wiary hasła,
Wtedy wkroczył w cesarskich kadrzej pogańskie.
Że wpływ krainie słowiańskich dróg pokrzyżowa
Do tronu nieomylnej nauki pospieszy,
Lecz się za zwrot Metody i Cyryl oddaje
Pożarowe duchowym wojskiem Słowian kraje
Jemu, w którym najtrwalsza odkryli ich obrona.
Z nim jak dla nich rozkwitła różarka staroma,
Z nim nieznikomej przyszłości promienne otucha
Z nim mądrość i wolność, przed którym tron zbiega.
Oto, wielki Słowie, przed którym tron zbiega,
Pełnimy drzewi, dzieje w świętej pieśni księgi,
Błogosław, przyszłość ojcze, sierocej rodzinie,
Bo czyż nie jest ten ojcem przedwiecznym jedynie,
Co daje braterstwo i pokoleń spłata.
I w jedności całe plemię na wiek wieków spłata.

Na cześć Ojca Św. Leona XIII.

Duch pański tchnąc swą miłością (łaską) w kościele Bożym - wzbudził na górze Świętéj Piotrowéj - Syna, i dał mu mocą z góry daną, aby był namiestnikiem Chrystusa Pana.

Duch pański tchnąc przeniknął duszę Leona, a dziedzic świętych, wznosząc się w niebiosa, po całéj ziemi sieje czynem a słowem to, czem raj (szczęście) rośnie, - z czego się cherubiny radują. -

Duch pański tchnie dar mądrości i siły w serce szlachetne Leona - a Ojciec Św. wszystkim mile się udziela (zwierza) i wszystkie swe syny ogniem łaski grzeje. -

Duch pański tchnie - a nad górą świętą

która stała się grodem wiecznej prawdy,
Leon - olśniony złotą zorzą niebios,
odkrywa to - co pokrywały (ciemności)
cienie wieków; Leon - Ojciec św. na-
sze Ojce sławi - którzy przez Rzym
(wysłani) nam Apostołowali, On głosi
światu, jak nas wychowali (do czego nas
przywiedli jakby wychowując) - a nowym
wieńcem - skronie ich uwieńcza; On
cały wschód do życiodajnego (żywego)
zwołuje Betleem - i drogę mu (wschodowi)
kwiatem raju ściele - by za niebieskiem
pospieszając światłem - znów ożył
w ręku swego Zbawiciela.
Duch pański tchnie - a Ojciec św., pełen
miłości wiecznej Jezusa Chrystusa, wieści
Sławianom dar (podarunek): by odmło-
dnieli jako latorośl - ze swego wzrastają-
ca pnia.

Leon skinął – a jak szeroki okrąg świata –
Gdzie na ołtarzu ofiara łaski płonie i
Głos modlitw a próśb ku niebu się wznosi:
By u nas kwitły (sady) kwiaty jednej wiary.
Leon skinął – a gdzie dawniej przebywał Cyryl
Gdzie Metody sprawował dzieło Apostoła
Czech – Polak – Chorwat, Serb i Rusin woła:
„Leon sławy pomnik naszym ojcom wyrył.
Duch pański tchnie – Sławianie się ocknęli
I z różnych kończyn do Rzymu się garną
Gdzie Ojciec św. jak matka ich tuli –
Wszystkie miłe syny z pobliża i z dali.
Duch pański tchnie – a my ojcze Tobie
Swe dzięki niesiem – i na pierś Twą padam
Pewni iż w Piotrowej łodzi nie zaginiem
A życie znajdziem dla braci i siebie.
Duch pański tchnie – wzruszają się serca
I prośby gorące ku Bogu płyną:
Co dał nam Leo odpłać (Mu to Panie); i co zaś
Działa – (lub) zamyśla – daj Mu zobaczyć
w sławie nie ginącej!

2/. Zaświtał błogosławiony dzień z szerokich niebios - wspa-
nialszą od dni innych zdobny purpurą, który swą
zorzą jaśnie odziewa światy wszech Sławian.
Bo święty to dzień naszych Apostołów, przez których
ku nam łaska Pańska w pełni zawitała, i ro-
są wiekobytną - Ojczyste niwy oblała.
Bracia przebłogosławieni! Gwiazdy miłe ojcows-
kich niebios! Wyście bogatym odblaskiem
nieginącej wiary - usunęli gęste mgły, ota-
czające myśli Sławian.
Wyście przebłogosławione drzewa oliwne,
Na ślicznej Bożej rozkwitłe zagrodzie,
Z których w nasz lud olej miłości,
w przyjemnej woni płynie.
Harfą miłodźwięczną uczynił Was Pan
A śpiew Wasz popłynął na pociechę świata,
Jak gdyby na wiosnę, z rozkwiloną pieśnią
Zawitał słowik.
O podwójna świątynio wystawiona od Boga
W której zawsze ogień łaski płonął
w której stale wonna ofiara Panu się przynosiła.
O któż Was dość wielbić potrafi słowem
Wyście sobie w sercach wdzięcznych Sławian
Wystawili pomnik świętej sławy na
wieki wieków (: wieczne wieki :)

Carmen

in memoriam Festivitatis SS. Cyrilli et Methodii celebratae Romae die quinta Julii 1881 anni a Ruthenis Galiciae Austriacae dedicatum, e lingua ecclesiastico-slavica in latinam translatum.

Denuo contemplatur hodie Urbs beati Petri gloriam Vestram, magna Slavorum lumina, Cyrille et Methodi! A remotis orbis limitibus, a Sava, Marica, antiquo Dniestro et Veltava, ad Vos cum precibus navigat Vobis cognata progenies, ad Vos, Viri sancti... tempore falsis numinibus inter antiquos Slavos servilitet sacrato luce fidei deleto!.. Nonne Vos Bulgaros consilio sancto animoque ardenti corroborastis in fide Salvatoris? Nonne Vos vernacula eorum lingua inviolabilem ~~officii~~ divini sacrificii ~~mentem~~ conceptum ~~induendo~~ vestiendo, aperuistis fontem aquae vivae vitaeque integrae? Nonne Vestro sermone, Christi philosophi, fregistis animos Moraviae, Borysi et Cocelli? Et pervicacia atque sterilia Ponti littora – nonne Vos Christo estis lucrati? Ubinam, dicatis, limites Vestri amoris? Undenam acquisivistis vires tam miras, ut monueritis Svetopolcum, Moraviae tyrannum, ad pertimescendam Dei Potentiam? ut in

conspectu Romanorum Pontificum ingeniose defenderitis genuinam Ecclesiae Slavorum originem valida voce adversus perversorum turpiumque instigatorum contumeliam? – Intemerata veritatis lux; intemerati Patres atque Vos!.. Hucusque Slavus, genua flectens, humiles preces a Vobis edoctas Christo ex animo offert, et coelestes hauriens voces ex fonte a Vobis aperto, ex lingua paterna, Slavia Christi spiritu suaviter impletur!

O gloria Vobis et honor, sancti Thessalonicae advenae! Gloria reliquiis sanctis atque terrae nostrae Halicz. Nam nonne hicce praesertim – in ruinis apparuerunt incolumes vires eorum? Nonne hicce proles a pueritia addiscebat cyrillicas litteras? Nonne hicce tenebrarum vincula a Vobis dissipata et digitis Vestris structo flumine jam dudum tranquille ac suaviter uti lac maternum profluit lux coelestis? Et satiata hac luce gens nostra pulcherrimas humilis animi oblationes offert Deo Creatori. Vos nobis dedistis literas et sermones, fidem et Deum, num fieri possit, ut abscondamus Vos ab orbis conspectu? Facet mundus (a Vobis), quod mirandum, contemnat Vos ejus invidia, nos vero omni tempore effigiem Vestram pressamus ad pectora nostra.

Ast cujusnam vox commovit orbem? Quorsum a septentrione, a maribus tendunt innumeri hospites

ad Basilicam Sancti Clementis? O cujusnam consilium eos arcessit? quisnam est ille? — Beati Petri Successor! Pacis defensor, nobis ostendit sacrum pacis hospitium (habitaculum Ecclesiam), aperuitque portas orienti sacrata manu.

Pax igitur Tibi, Slavice Orbis, honor et pax! Jam accensa in candelabro (urbis est) Orbis patria lumina, Apostoli Tui, SS. Cyrillus et Methodius! Jam non est amplius orphanus Tuus spiritus, non vana gloria Tua, non absque tegumento senile caput Tuum, (jam din desideratum antiquum) votum Tuum completum a Summo Pontifice, Sanctissimo Patre Leone.

Regna proinde feliciter ac fauste, Sanctissime Pontifex, in animarum communione cognoscant pertinacia Orientis incunabula patientiam et benevolentiam Tuam!

Стихъ

въ память Торжества Св. Кирилла и Методіа
празднованного въ Римѣ дня пятого Юлія 1881 года
посвященный Галицкою Русью.

Знову Вашу славу зритъ нынѣ Петровъ городъ
Славянски свѣтила велики Кириллъ, Методъ!
Отъ міра далекихъ предѣловъ, отъ Савы,
Марыцы, старого Днѣстра и Велтавы
Плыветъ къ Вамъ съ молитвой родимая Вамъ семья,
Къ Вамъ, Мужи святи... идолострастно время
Во средѣ старинныхъ Славянъ вѣры свѣтомъ
Поправши!.. Болгаровъ духовнымъ совѣтомъ
Усердно скрѣпили въ христовой вѣрѣ не Вы?..
И простымъ ихъ словомъ облекши святой Жертвы
Нетлѣнныи мысли, водыцѣ живой
Кладенецъ открыли Вы право-міровой!
Не Вашимъ-ли словомъ, Христови мыслители,
Смирилась Морава, Борысы и Коцели?..
И береги Понта, угрюми, уныли,
Не Вами-жь Христови зысканыи были?

Такъ где-же, скажите, предѣлы любви Вашой?
И гдѣ пріобщились Вы силы таковой,
Що Вы Святополку, тиранну Моравы,
Внушили боятись Господней державы?
И передъ соборищемъ Римскихъ Святытелей
Отъ козни проворныхъ и злыхъ поджегателей
Святыней славянскихъ родиме начало
Могущимъ глаголомъ соблюли удало?
Нетлѣненъ лучь правды; нетлѣнни Отцы и Вы!
Еще и сегодня смиренныи молитвы
По Вашему слогу душа Славянина
Приноситъ Іисусу сгибая колѣна,
И пріобщаясь вышныхъ глаголовъ зъ источника
Роскрытого Вами отъ родного ꙗзыка
Славянщина сладко Христомъ исполнена!
О честь Вамъ, святіи пришелци зъ Солуня!
Честь мощамъ священнымъ и нашему Галичу!
Не тутъ бо найбольше ꙗвилась на згарищу
Ихъ сила нетлѣнна?.. Не тутъ-ли отроки
Изъ младу причастни Кирилской азбуки?
Не тутъ-ли изорвани Вами вериги тьмы
И кованою струею Вашими перстьми
Безмолвно, солодко, ꙗкъ матерная грудь

Небесное свѣтло изъ давна плыветъ тутъ.
И сынъ нимъ народъ нашъ прекрасныи стремленія
Создателю Богу даетъ приношенія.
Вы дали намъ буквы и слово и вѣру
И Бога, и намъ-ли скрывати Васъ міру?
Най странно молчитъ міръ, най завистъ ругаетъ Васъ,
Мы образъ Вашъ тиснемъ ко сердцу во всякій часъ.
По чій-же то голосъ волнуетъ вселенну,
Отъ свѣра, горя зачынъ-то въ гостину
До церкви Климента двинулся несытный людъ?
О кто-то, чія воля призвала ихъ тутъ?..
Петровый Наслѣдникъ! Покоя Хранитель
Священную міра навилъ намъ обытель
И двери святого востоку роскрылъ рукой!
Покой-же Тебѣ, міръ Славянскій, честь и покой!
Зажжены на свѣчникѣ вселенскій свѣтила
Апостолъ родимыхъ, Меѳода, Кирилла!
Не сирый духъ Твой вѣсе, не тщета Твоя слава,
И не безъ покрова Твоя древняя глава
И давная гадка Твоя исполненна
Въ Понтификатѣ Папы, святого Леона.
Царствуй-же, святѣйшій Владыко, въ спасеніе
И най въ нетлѣнномъ души сообщеніе

Терпимость и умиленность Твого ума
Увидитъ Востока колибель угрюма.

24

CARMEN

in memoriam Festivitatis

SS. CYRILLI ET METHODII

celebratae Romae die quinta Julii 1881 anni

A RUTHENIS GALICIAE AUSTRIACAE

dedicatum, e lingua ruthena in latinam translatum.

Terra Slavorum gravi caligine jacebat obvoluta, fumabant per eam victimae falsis diis oblatae, et ipsa in tenebris scelerum recubans, nullam inveniebat viam ad coelum. Sic effluebant saecula post saecula, atque Imago Dei in hominum animis obscurabatur et delebatur, sicuti noctu exstinguitur et evanescit lux in tenebris deserti. Caritas et gratia, hi coelestes sensus, haud resonabant ex cordibus Slavorum, haud excitabat in illis benignus Creator meliorem mentem gratia coelesti. Sed conjecit Creator oculos suos paterno cum amore etiam ad terram Slavorum, duos Fratres, Cyrillum et Methodium, sanctis illuminavit sensibus — dum eis ex sanctuario suo concredidit aeternas voces, ut hasce slavico sono distribuerent inter Fratres cognatos, utque accenderent in cordibus eorum lucem divinam Veritatis aeternae. Et resonavit slavicus sermo super terras Slavorum a meridie ad solis occasum, ad remotas septentrionis regiones. In planis et in montibus Crux sancta effundebat gratiam. Et expleverunt hi Viri grave munus Apostolicum sibi concreditum, scriptisque libris sacris salvarunt linguam et gentem Slavorum. Interea, dum adversus eos invidia opinioque praejudicata sese commoverunt, ut subruerent eorum labores, Sedes beati Petri eos inumbrat ac ponderat eorum merita; Sanctissimus Pater libros Slavicos — propria manu approbatos — ad limina beati Petri componit: et obmutuere inimici in conspectu Capitis Ecclesiae divinae.

Rubella aurora dissipabat nebulas in universa slavica regione fraterna; Spiritus divinus magis magisque incendebat corda, felicitas crescebat, et una cum eis augebantur et crescebant sanctae virtutes. Et Ruthenia Galiciensis, acceptis tabulis divinis, hasce cum pietate magna tenet adversus inimicos impetus; — eas amplectebantur nostri Majores, nosque ingredimur eorum vestigiis. Nos freti fidei divinae ejusque origini, sinceras preces dirigimus ad coelum: ut Deus tueatur Ecclesiam Sanctam atque Caput ejus pro salute gentium. Ad Apostolos Slavicos fundimus preces: ut eorum spiritus permaneat inter Slavos, ut Deus firma dextera sua muniat et tueatur eorum laborum fructus ab impetu eversorum. Nos precamur Deum benignum, ut **Leoni, Sanctissimo Patri,** mittat dies felices ac faustos atque tutelam adversus omnem sollicitudinem et angustiam vitae.

Erga **Te** vero, **Sanctissime Pater,** amore ardemus, Tibi offerimus animos gratos. Saecula annorum transierunt; Tu et sancta potestate et Apostolicis Clavibus excitasti inter Slavos atque inter nos recordationes vitae carissimas de primo Evangelio ante saecula adlato; Tu resuscitasti et corroborasti vincula sancta. Nos credimus, fore ut ritus noster slavicus paternam Tuam inveniat manum, quatenus totus orbis christianus splendorem et majestatem congnoscat Sanctae Catholicae Ecclesiae; quatenus a solis occasu, a meridie et a solis ortu et a septentrione veniant ad Te Filii et videant, quam profundum Evangelicum flumen, ut in eo renoventur ex eoque hauriant vitam.

E typographia Instituti Stauropigiani, 1881.

25

СТИХЪ

ВЪ ПАМАТЬ ТОРЖЕСТВА

Св. Кирилла и Меѳодїя

ПРАЗДНОВАННОГО ВЪ РИМѢ 5 ЛИПЦА 1881 ГОДА,

ПОСВЯЩЕННЫЙ

Галицкою Рѳсью.

Земля славянска въ грѳбой мглѣ лежала,
По ней дымились жертвы лжебогамъ,
Она въ пороковъ тѣни почивала,
Для ней не было пѳти къ небесамъ.
Такъ проходили вѣки за вѣками.
Подобье Боже во людской дѳшѣ
Меркло и гасло, якъ свѣтло ночами
Гаснетъ и гибнетъ въ теменахъ глѳши.
Любовь и милость, небесны порывы,
Не отзывались изъ славянъ сердецъ,
Не возбѳждалъ въ нихъ лѳчшїи отзывы
Даромъ небеснымъ Всещедрый Творецъ.
Его же взоръ съ отеческой любовью
И на земли славянской почивалъ,
Двохъ братей мыслью озаривъ святою,
Кирилла и Меѳодїа — имъ далъ
Глаголы вѣчны изъ своей святыни,
Щобъ ихъ славянскимъ звѳкомъ рознесли
Межь сродно братью, и въ дѳши глѳбинѣ
Свѣтъ Божїй вѣчной Истины зажгли.
И загремѣлъ славянскїй звѳкъ въ просторахъ
Земель славянскихъ съ юга на западъ,
На дальшїй сѣверъ. — На долахъ и горахъ
Креста святого лилась благодать.
И исполнили тѣ Мѳжи подвиги
Врѳченныхъ трѳдовъ, великихъ заботъ,
Они списавши священныи книги
Спасли славянскїй языкъ и народъ.
Межь тѣмъ, якъ вражда и предрозсѳжденье
Возстали противъ нихъ, згѳбить ихъ трѳдъ,
На нихъ Петра Престола осѣненье
Низходитъ, и несетъ цѣнѳ заслѳгъ.
Славянски книги на Петра могилѣ

Сватый Отецъ собственною р8кой
Ихъ одобривъ, складаетъ; — занѣмѣли
Враги предъ Божой Церкви Головой.

Р8мано утро мраки прогонѧло
Во всей славѧнской братней сторонѣ;
Д8хъ Божій крѣпъ, блаженство возростало,
Съ ними и добродѣтели сваты.
Тоже Галицка Р8сь Божіи скрыжали
Принѧвши ихъ съ побожностью хранитъ
Противъ навѣтовъ; — ихъ отстоивали
Всѣ наши предки; — мы идемъ въ ихъ слѣдъ.
Мы вѣрни Божой вѣрѣ, ей началѳ.
Моленьѧ щиры взносимъ къ небесамъ:
Щобъ Богъ сватѳю Церковь и ей Главѳ
Огородилъ для счастьѧ народамъ.
Къ Апостоламъ славѧнскимъ шлемъ моленьѧ:
Щобъ межь Славѧнствомъ д8хъ ихъ пребывалъ,
Щобъ плоды ихъ предъ б8рей разоренькѧ
Богъ мощною десницей защищалъ.
Мы молимсѧ ко Бог8 Всесватом8:
Щобъ Онъ на Льва, Сватѣйшого Отца,
Послалъ счастливы дни и охорон8
Отъ всей печали и скорби житьѧ.

Къ Тебѣ же, нашъ Сватый Отецъ, любовью
Горимъ. Тебѣ мы благодарность шлемъ;
Вѣки — лѣта мин8ли. Ты сватою
И властью и апостольскимъ ключемъ
Взб8дилъ межд8 Славѧнствомъ и межь нами
Воспоминанькѧ жизни дороги
О благовѣстью первомъ предъ вѣками,
Связи скрѣпилъ и отживилъ сваты.
Мы вѣр8емъ, що обрядъ нашъ славѧнскій
Найдетъ Твою отцевск8ю р8к8,
Да цѣлый мїръ оузнаетъ христіанскій
Сватой вселенской Церкви лѣпот8;
Да отъ запада, юга и востока
И сѣвера сыны къ Тебѣ прїйд8тъ,
Зрятъ, якъ Евангелска стр8ѧ гл8бока,
Въ ней обновлятсѧ, жизнь съ ней почерпн8тъ.

Изъ типографіи Ставропигійского Института.

Carmen

Georgii Stotta.

City vďačnosti

Slovákov uhorských, vyjavené dňa 5-ho julia roku 1881. v deň to velepamiatny slavnosti ss. Cyrilla a Methoda, Apoštolov slovanských v Ríme, v Akademii slovanskej Jorajom Slotta, čestným kaplanom papežským, dekanom a farárom arcibiskupstva ostrihomského.

Z Vatikanu zo Stolice Petra
hlas sa ozval mocný, prevelebný[1]
ponad hory, širé okeany
od jednoho pólu ku druhému
ku všem stranám, ku všem uhlom zeme
celým veľkým svetom katolickým.
Hlas to svätý LEVA XIII-ho,
ktorý slavne slovy viehlasnými
svätých bratov Cyrilla, Methoda
velké, zbožné skutky apoštolské,
ťažké práce, obety, úkory,
jimižto ľud na oboru zemskom
najčetnejší, najrozšírenejší
slovanského mena a jazyka
Kristu slávy získali Kráľovi,
podmanili berle svätej Rímu, —
ktorý slavne slovy viehlasnými
nesmrtelné zásluhy jích svetu
o Slovanstvo, Cirkev, človečenstvo
zvestujúc a pred ním vyvyšujúc
všetky vzýva národy, na čele
ktoré nesú znamenie Beránka,

1) Encyklika Pána Našeho LEVA božskou Prozreteľnosťou Papeža XIII. odo dňa 30-ho septembra 1880.

k pocte jejich a k jich oslávení, –
spolu velí, celým podnebesím
zeme širej aby v deň ten istý [2])
každoročne jejich chvála znela
v kňazstva sboroch, v zástupoch i ľudu, –
velí, aby katolíctvo celé
sväticc jejich výročnú pamiatku
prosilo jich o záštitu pevnú
proti peklu, proti zlému duchu,
ktorý nasial rozkolu, kacírstva
na Cyrillo-Methodejskej nive,
svadil bratov rodných, sjednotených
v svätej viere, nádeji a láske
a tak telo rozerval Slovanstva.
Hlas sa ozval LEVA XIII-ho,
ktorý by rád veškeru Slovanstvo
vinul k svojmu srdcu otcovskému
znajúc jeho zvláštne povolanie,
jeho velku svetovú úlohu:
preporodiť od Boha odpadlú
Evropu i celé človečenstvo
duchom svojím, vierou, náboženstvom,
silou mravnou, rázom ušlachtilým.
Hlas sa ozval LEVA XIII-ho!
Jako iskrou mlunnou preniknutě
zachvelo sa Slovanstvo veškeru
v duši svojej citom prerado stným,
nice pada, ďaky vzdáva Bohu,
zvelebuje Námestníka Krista,
velikého svojho dobrodinca. –
Len ho veleb, Národe slovanský!
Priateľa veď nemáš vernejšieho

2) Dňa 5-ho júlia.

~~Ta~~ na zemi tu medzi smrteľníky:
keď ťa druhí v nenávisti majú,
on ťa láskou objíma Kristovou;
keď ťa druhí trhajú, on v jedno
chce ťa spojiť celo svazkom viery;
keď ti druhí z úst zvú jazyk rodný,
on reč svoju ctí a posväcuje;
keď ťa lotri zrania, olupujú,
láskavý ti on je Samaritan;
keď ťa druhí odsudzujú k smrti,
on ti, ajhľa! nový život dáva.
K Rímu teda, Mestu presvätému,
k hradbe viery nepodvratnej vrahom,
k večnej skale pravdy katolickej,
ku Stolici Petra pravdovestnej
bež sa! to buď tvoje útočiste;
len tam najdeš život, spasu istú;
inde smrť len, hrob a zahynutie.

Hlas sa ozval LEVA XIII-ho!
Precitol i Slovák pod Tatrami,
sám kde Nitra, sídlo Methodovo,
aj stôl nekdy kráľa Svätopluka,
jediný to pomník nerozborný
slovenskej ach! slavnej minulosti,
čelo svoje k oblakom vyjína
k hrozbe cudzým, svojim k povzbudeniu
nemo vestiac a tak činno predsa:
že čo bolo, aj byť opäť môže,
kedysi že prísno bude súdiť
zrádcov, vrahov viery, krve svojej;—
precitol aj Slovák pod Tatrami.

Na Považí, nad Nitrou a Hronom
hmla a noc sa čierna prestierala

nevery a modloslužobnosti.
Ľud ač dobrý, tichý, človečenský,
pilný v práci, v boji preudatný;
ač mal správu kniežat velemúdrych:
predsa z nižin bludov, pover, zmatkov
nemohol sa povzniest na vyšinu
svobody a osvietenia umu,
k sile ducha proti nepriateľom
svojej moci, svojeho spasenia.
Ale naraz preskvúce dve hvezdy
zjavily sa na obzore jeho
Cyrill-Method, velkí vierovesti,
ktorí rychlej než to slnko jasné
osvietili celé Podtatransko
rozsievajúc luče večnej pravdy,[3]
učiac národ písmu, knihám svätým;
k hlasu jejich rútily sa modly,
a moc všetka démonov pekelných
trasúcich sa s kvílením a plačom
vypudená z jejich sedlisk hnusných
bola navždy do prepasti večnej.[4]
Slovenský ľud oddychol si volno
osvietený svetlom pravdy božskej;
vierou svätou Nitra s Velehradom
povzniesly sa k sláve, velikosti;
viera tá i narodnie jim bytie
zachránila pred záhubou večnou;
velmoravská ríša síce padla
svetovému podľahnúc osudu;
ale Nitra s Velehradom stojí,
Moravan i Slovák ešte žije!
Hlas sa ozval LEVA XIII-ho!
Slovák ctí též svojich Apoštolov

3) S. Chrysostomus Hom. 15. in Matth.
4) S. Chrysologus.

vzývá, prosí, aby ostríhali
jako orli svoje orličence
štepnicu svoju na Slovensku,
chránili ju pred úkladmi diabla,
pred naukou jeho apoštolov.

Národe môj biedny, utrápený,
k Bohu svoje rozložil si stany
po dolinách Tatier nebetyčných,
skaly majúc ale žiadne zlato
padni na tvár pred Stolicou Petra,
padni na tvár pred Pápežom-Kráľom
velemúdrym Námestníkom Krista,
polož, čo máš, k nohám jeho svätým
srdca tvojho daň mu najvzácnejšiu:
vďačnosť, lásku s poddanskou vernosťou;
žij i umri, keď to žiadať bude,
za neho i vieru katolícku,
žij i umri za Cirkev ty rímsku,
koreň, matku Cirkve katolickej. [5]
Chráň nám Bože LEVA XIII-ho
Buď mu večná ďaka, česť a sláva!!!

---

5) S. Cypr. Epist. 45. ad Corn.

Triglav[1] Balkanu.[2]

Pridi, pridi, černa megla!
Da zakrij mi sive glave,
Bom prelival solze grenke,
Jih prilival valom Save.

Le prinesi grom doneči,
Strel ognjenih hitre žare,
Stresaj, vdarjaj mi Balkana;
Varuj Serbe in Bolgare.

Sem pošiljal hčerko[3] berzo,
Opominjal ga dolžnosti:
Naj varuje sine Slave
Zmote krive, posilnosti.

Hčerka solzna se vračala,
Glase žalostne nosila:
Da Bolgare, Serbe tlači
Kriva vera, turška sila.

Stresaj, vdarjaj mi Balkana,
Naj pogleda tri pečine,
Ki jih dvigam prisegajé,
Varujoč slovenske sine.

*
* *

Varha naji je postavil
Stvarnik ob bregovih Save,
Naj posavskim prebivalcem
Braniva vero in zastave.

Veni, veni, atra nubes!
meos involve canos vertices,
amaras fundam lacrimas,
et fluctibus affundam „Savae".

Eia, tonitrum affer tonans,
ignitorum fulminum ignes celeres,
concute, feri Balcanum;
parce Serbis ac Bulgaris.

Mittebam filiolam[3] velocem,
admonebam eum officii:
praeservandi filios Slavae
ab errore falso ac tyranide.

Filiola lacrimosa revertebatur,
nuntios tristes afferebat:
Incurvari Bulgaros et Serbos
erronea fide Turcarumque tyrannide.

Concute, feri Balcanum,
ut aspiciat triplicem meum verticem,
quem sursum attollo cum juramento,
custodiendo slovenicae gentis filios.

*
* *

Tutores nos posuit
Creator ad ripas „Savae",
ut accolarum „Savae"
defendamus fidem et insignia.

---

[1] Triglav = triceps, olim idolum slovenicum, hodie nomen summi montis in terris slovenicis, cum triplici vertice, e cujus radice oritur fluvius „Sava" (Savus), qui apud Belgradum cum Danubio se conjungit.

[2] Balkan = Balcanus = Haemus mons.

[3] „Savam" fluvium

Prisegáje sva germéla:
„Stvarnik, Bitje trojedino!
Zvesto bova jim branila
Sveto vero in lastnino!“

Glas privabi rod slovanski;
Mati skerbna ga izroča.—
„Al' te, Balkan! ni ganila
Prošnja mila, solza vroča?—

Je ganila hčerko mojo,
Slavi da je obljubila:
„Bom sinovom tvojim žejo
Ž zdravo vodico gasila.“

Je ganila pišev silo;
Vetrič jim hladil bo čelo.
Je ganila ptičic trumo,
Da bo pela jim veselo.

Je ganila serd oblakov,
Da ne vžiga koč jim strela,
Da nevarnost vseh strahovi
Zapustili so jim sela.

Je ganilo Romo sveto,
Da Gospodu jih je umilo,
Da z nebeškim ukom sine
Ji pokorne je dojila.

Tebe, Balkan, izdajavec!
Tebe sam'ga nič ne gane,
Ti, nezvesti, vedno sekaš,
Vedno jim ponavljaš rane!

Ti izdajaš jih neveri,
Terdi mačehi nezvesti,
Pa jih tergaš iz naročja
Svetega Duha nevesti.

Jurando intonuimus:
„Creator, Ens unum et trinum!
fideliter defendemus eorum
fidem sanctam ac patriam!“

Quae vox allicit Slovenorum gentem,
nobis eam demandat anxia mater.—
„Annon, Balcane, commoverunt te
preces piae et ferventes lacrimae?

Commoverunt filiolam meam,
ut promissionem ederet Slavae:
„Filiis tuis sitim
sano fonte sedabo.“

Commoverunt vim ventorum,
ut aura mitis eorum refrigeret Frontem,
coëmoverunt avium turbam,
ut exhilaret eos cantu laeto.

Commoverunt furorem nubium,
ut non comburrat fulgur eorum domos,
ut timores omnium periculorum
fugiant eorum habitacula

Commoverunt Romam sanctam,
ut ablueret eos Domino,
ut lacte Doctrinae coelestis filios
obedientes ei enutriret.

Tu, Balcane, traditor!
tu unicus es, qui non moveris;
tu, perfide, in dies infligis,
in dies renovas eis vulnera!

Tu tradis eos infidelitati,
perfidae novercae dirae,
eripiendo eos e gremio
sponsae Spiritus Sancti.

Stvarnik, Bitje trojedino!
Čul prisego si Balkana;
Pa, nezvest prisegi svoji,
Glej! odvrača ti Slovana.

Vse, kar stvaril si, Te moli,
Vse povelja Tvoje čuje; –
Balkan sam Te je pozabil.
Vsaka stvar se mu huduje:

Mi je rekla Sava hitra,
Da združila bo sestrice,
Pa spodbijala podnožje
Bo sovražniku resnice.

Obljubili so oblaki,
Da ga strela bode bila,
Da verhove mu nezveste
V prah minljivi bo zdrobila.

Prah vetrovi bodo nesli
V černo morje, v globočine. –
Reci, Stvarnik, naj zgodi se,
Da otmeš slovanske sine!

Daj jih zopet Romi sveti,
Dolgo, dolgo po njih plaka, –
V nji že dolgo brat slovenski
Jih s poljubom serčnim čaka.

M. Lotrič.

Creator, Ens unum et trinum!
audisti juramentum Balkani;
sed, perjurus,
ecce! gentem a Te averdit slavicam.

Quidquid creasti Te adorat,
omnia mandatis Tuis obsecundant; –
Balcanus solus est oblitus Tui,
Creatura omnis ei irascitur:

Dixit mihi „Sava" velox,
se adunaturam esse sorores,
ac concussuram fundamenta
veritatis inimico.

Promiserunt nubes,
illum se ferire velle fulminibus,
ac vertices ejus infidos
comminuere in pulverem.

Venti portabunt pulverem
in atri maris profunditatem. –
Dic, creator: fiat!
ut salves filios Slavae!

Redde eos Romae sanctae,
diu, diu eos lamentatur, –
ibidem jam diu frater slovenus
eos expectat cum osculo amoris.

Ch.

5 Srpnja u Rimu
god. 1881.

Pjesma.

Vi me, nebeski pjevôci,
Duhom zadante svojim,
Solunskoj braći na slavu
Kako da ljepše pojim.

Kano dva siva sokola
Klisnuše iz svog gnjezda;
Obzorjem našim prosjaše
Predhodnih poput zviezda.

Pred njima gordog Bospora
Bučni se vijor stiša;
Azovski val se uzpeo,
Njihovu rieč da slišâ.

Bistri se mutna Morava,
Rodne im čujuć zvuke;
Cviećem ih Čeh obasiplje,
Bratske im širi ruke.

Panonske drevne dubrave,
Odkupni glas tek čule,
Iz svojih sienâ stoljetnih
Predsude tisnu trule.

Bugar, Srb, Hrvat, i ciglo
Slavjanskog svieta pleme
S njihovih usnâ sabira
Kristove rieči sjeme.

Ćiril i Metod smislili
Rodnom nam glasu zname;
Najprvi njem otvorili
Višnjega Boga hrame.

Božju nam rieč, sedmogubim
Pečatom udarenu,
Začeli prvi tolkovat'
Slavjanskom svom plemenu.

Zahman im dušman zavidni
Podhvat božanski kudi;
Višnji ga s neba izsmjehnu,
Smeo mu napor ludi.

S vječitog Rima zaori
Rajskoga glas ključara,
Što nam zvuk majčin uzvinu
Božjega do Oltara.

Odvjetak Petrov Metodu
Mitrom ovjenča čelo;
Grob Hadrijanov, pristojno
Ćirila prahu sielo.

S divnog boj praha, kijećeg
Ljubavju rodnom, danas,
Bezsmrtni Lave, obrácaš
Otcinske zjene na nas.

Solunske braće zasluge,
Spomenu njinu svetu
Zanosom još nečuvenim
Čitavom pričaš svietu.

Oblašću s neba srpljenom,
S kojom se sviet man bori,
Vasionoj Crkvi nalažeš,
Njima da zamnjan gori.

Pojedno pleme Slavjansko
Maslinskim kićem sviétaš;
U nesrušne hridi Petrove
Vrim nam u susret lietáš.

I mi se, evo, priběgli
S uzdanjem k tvom krilcu,
Kao što harni sinovi
K ljubeznom svomu Ocu.

I Labe i s Visle ponosne
Jadranskih ćak do žalâ
Glasimo kličuć od srdca:
Trineštom Lavu hvala!

Dok će se orit Slavjanstvom
Solunske braće zvonci,
Mi ćemo vrviet ponosom
K svetoga Petra luci.

Dok će god nebom jektiti
Solunske bráce slava,
Slavjan će dizat u nebo
Trinestog ime Lava.

Vi, našeg roda mezimci,
Vi, cviéće krvi naše,
Žarom nas sve razjarite
Ljubavi rajske vaše.

Kô njegda glas Jezekijev
Oživi kosti suhe;
Prenite nam od sna srodnike,
Na Lavov glas još gluhe.

Nek bi se bracá Slavjani
Za četiri vjetara
U ciglo kolo sastali
Većijeh spred Oltara;

Ter jednim duhom ulogu
Vršili skupnog rada,
Što no im Bog i vlastiti
Divotni genij rada.

Na ime dalmatinskih Hrvatâ
Stjepan Buroliċ.

Poziv na Dalmatince.

Braćo!

Kakono iza očeve smrti, kad mladjahnim baštinicima od bogate njihove baštine, gramzivom rukom stranca i srodnika, što silom što milom razgrabljene, brž ni samo traga ne ostane, dok nakon koljena i koljena pravedan sudac potomcima pravo na bastinu opet ne dosudi, a ovi se i ruševinama djedovine svoje raduju, te na njima sebi nove kule grade, a na šikarjem zaraslim leđinama mlade vinograde nasadjiju; tako se uprav dogodilo i nama kojima su sveti naši Oci, i u Isukrstu preporoditelji, Ćiril i Metod ostavili svetoslavnu baštinu, poruke i obećanja božja na nas, u knjizi našega jezika.

Ova dragocjena i sveta baština, što zlobom vremena što našim nehajstvom, bila nam malodane propala; a same nam ruševine i sami tragovi toga blaga do ovoga dana ostali. Pred mnoge sudce naša pravica izlazila; ali stopro iza tisuće dugih godina Bog se na nas smilovao, pa Sveti Otac Lav XIII s vrhovnoga svoga priestolja nama dalekim postoncima svetu baštinu dosudio.

Svakomu je jur poznata njegova veleznamenita okružnica „Veliki Nalog“ kojom je on cielomu svietu veličajne zasluge naših svetih Otaca razglasio, svemu kršćanstvu naredio, da svedjernim svetkovanjem njihovo ime slavi, a nam napose baštinu svete knjige izručio, i njezinu nam porabu potvrdio.

Ova je blagoviest u velike obradovala i razveselila cielo Slavenstvo, koje je žarkim i domišljatim čuvstvom shvatilo izuću i neizmjernu cienu svetoga, domačega, njemu povraćena blaga.

A kako i nebi, kad je u tom blagu zatvoreno sve ono, što čovjek jest, što ga Bogu veže, što mu Boga objavlja?

Sami mu jezik razum razvija, čuvstvo ganjiva i razplamtiva, hotinje potiče, bodri i kriepi. Po jeziku je čovjek čovjekom; na jeziku je osnovano cielo društvo čovječansko, van kojega čovjek prestaje čovjekom biti.

Kroz jezik sveta vjera rasvjetljuje um čovjeku, božanstvena ljubav čuvstvo podžiže, milost božja k njemu pristupa.

Na jeziku je osnovao Spasitelj svoj nauk, kad je poslao Apostole, da pripovieđaju; na jeziku bratimsku ljubav, kad je brata bratu priporučio; na jeziku svete tajne i molitvu, koja no je razgovor s Bogom.

Još je nešto više jezik!

Bog je u jeziku sam sebe nam sobstveno prikazao: Bog se otac javlja: *glas s neba*; Sin je božji, *Slovo*; Duh se Sveti *jezicima* očituje. Toliko je dostojanstvo jeziku, da onomu, što sveti Grgur o čovjeku piše, da mu je obće bivanje s kamenjem, život s drvećem, ćut sa živinama, um s angjelima, mi bismo se usudili nadostaviti, da mu je obće i s Bogom rieč. Po jeziku smo dakle slični Bogu, po njemu Bog salazi k nama, po njemu se mi do Boga uzdižemo.

Odovle možemo procieniti, koliko blago po nas leži u svetoj knjizi našega jezika. što su nama dva naša sveta Oca ostavila, kolika li blagodat u znamenitoj Papinoj odluci; odovle možemo omjeriti, koliku smo ljubav dužni našim Svetiteljim, koliku li harnost svetomu Ocu Lavu XIII.

Ova nas ljubav, ova harnost, braćo, potakla, da krenemo put vječitoga Rima, da se tog duga ljubavi i harnosti odužimo; te svakoga, tko je s nami dielio radost i veselje, blagoslovom N. P. našega Nadbiskupa, pozivljemo, neka se na ovaj put s nami sprema.

Mi ćemo se u Rimu, hodočastnici, prostrieti pred grobom Svetoga Ćirila, celivati svete moći, zavjete naše polagati; mi ćemo u Rimu, obnovivši pred stolicom svetoga Petra prisege naših pradjedova, pred priestolje Petrova nasliednika prinieti poklone naše.

Pred grobom Ćirilovim mi ćemo prositi, neka nas okriepi, da zagrlimo svetu našu knjigu onim žarom, kojim je on nju za nas napisao; a Petrova ćemo nasliednika zamoliti, da on svojim blagoslovom podupre naše nakane, da blagoslovi našu braću, koja na domu željom nas prate, i svu onu, prem iste krvi, istog jezika, koja svoje noge odvraćaju od ovog puta, na kom se sreta istina, koji vodi k životu; — moliti ćemo ga napose, da blagoslovi našega Cesara i Kralja Franu Josipa i našu milu Domovinu.

U Zadru dne 18 svibnja 1881.

Pop **Ivan Danilov**
Pop **Frane Bulić**
Andrija Dvornik posjednik
Mate Lovrić posjednik
Pop **Mate Nekić**
Ivan Stanić c. k. činovnik
P. Lučin Vladović-Relja trgovac.

Dočim podpisani razašilju ovi poziv, ponudjaju sličnim odborima, koji bi se bili zasnovali po Dalmaciji, po Bosni i po Erzegovini, da s njima stupe u dogovore, da se složno put uredi, i zapitaju one polakšice pri putovanju, koje se u ovakim prigodama obično dobivaju. Gdje pak nebi bilo odbora, tko god misli u hodočašće, neka se ovomu odboru na vrieme prijavi.

Zadar, tisk. I. Vodicke.

Abschrift

K. K. Statthalter in Nieder-Österreich.
No. 2120.

Das hohe K. K. Ministerium des Innern ist laut Erlasses vom 8. Jänner 1881 Z. 18785 nicht in der Lage die mit Ihren vom 14. November d. J. überreichten Eingabe beabsichtigte Errichtung von Diöcesan-Ausschüssen des kath. Cyrill und Method-Vereines für Schule und Unterrichtszwecke in Agram auf Grund der Statuten des letzteren in den dießseitigen Ländern und zwar insbesondere in Spalato, Laibach, Brünn, Budweis und Lemberg, welche Diöcesan-Ausschüsse als Zweige-Vereine zu betrachten wären, beziehungsweise den Anschluß dieser Diöcesan-Ausschüsse an den in Agram bestehenden kath. Cyrill und Method-Verein zu bewilligen, weil der hiebei angestrebte Zweck durch die Bildung selbstständiger in keinem Filiations-Verbande mit dem oben genannten Vereine stehender Vereine erreicht werden kann, und demnach zur Ertheilung der nachgesuchten Bewilligung kein zureichender Anlaß gegeben ist.

Hievon werden Euer Hochwürden unter Rückschluß der Beilagen Ihrer Eingabe mit dem Beifügen verständigt, daß es Ihnen unbenommen bleibt, an den in der Eingabe genannten Orten zu dem in Aussicht genommenen Zwecke selbstständige Vereine unter Leo-

/

1

bachtung der im Gesetze vom 15. November 1867, Reichsgesetzblatt No 134 enthaltenen Vorschriften zu bilden.

Wien den 19. Jänner 1881

An Seine Hochwürden Herrn Alois Borosa, Generalpräsidenten des heil. Cyrill und Methodvereines für Cultus und Unterricht

in

Agram.

k. k. Nov. Statthalterei

An

Se. hochwürden Herrn Alois Borosa, Generalpräsidenten des heil. Cyrill u. Methodvereines für Cultus und Unterrichtszwecke in Agram zu Handen des Herrn Dr. Anton Hasslwanter, Hof und Gerichts-Advokat

in

Wien

I. Habsburggasse No. 5.

Z. 2120.

27 Bl.